

Reinhold Fahlbeck in memoriam

Niklas Selberg

Professor Reinhold Fahlbeck, född den 9 juli 1938 i Stockholm, avled den 15 februari 2025 i Lund. Eftersom han disputerade den 7 december 1974 – på avhandlingen *Arbetsprocessrätt: Studier i det fackliga tvisteförhandlandets juridik* – och promoverades i maj 1975 skulle han blivit jubeldoktor i maj 2025.

Reinhold Fahlbeck blev fil. kand. 1962, jur. kand. 1967, tingsmeriterad i Södra Roslags tingsrätt 1967–1968, jur. dr och docent i Lund 1974, adjungerad professor vid Handelshögskolan i Stockholm 1980 och professor vid Juridiska fakulteten i Lund 1986. Vid pensioneringen den 31 juli 2005 förärades han en omfångsrik festskrift.

Ämnesvalen var inspirerade och formuleringsglädjen stor i Reinhold Fahlbecks forskarvärv. I hela sitt forskarliv breddade han sig till nya ämnen och problem. Forskningen spänner över oerhörda vidder. I doktorsavhandlingen syntes en inkluderande syn på rätten och en breddning av den nedärvda uppfattningen av möjliga källor inom rättsvetenskapen. Årtionden före ”internationalisering” blev en slogan och ett obligatorium satte Reinhold Fahlbeck detta i verket. Komparativa rättsstudier och att presentera forskningsbaserad kunskap om svensk rätt för en utländsk publik var stora intressen. Han har lämnat bidrag till arbetsrätten i USA som allttjämt refereras och diskuteras av inhemska forskare. Debatter om rättsliga och rättspolitiska frågor engagerade Reinhold Fahlbeck. Hans inlägg var ofta kontroversiella, men ständigt tankeväckande och beaktansvärda. Han konsoliderade rättsvetenskapens roll i den tvärvetenskapliga Industrial Relations-forskning som har pionjärer i Jörgen Westerståhl och Nils Elvander (se *Statsvetenskaplig tidskrift* 1996, s. 53–76).

För Reinhold Fahlbeck var historiens vingslag allestädes närvarande. Farfar, professor Pontus Fahlbeck, valde vid sin promotion i Lund 1880 valspråket *Nil nisi novum* (intet utom det nya). Ett uppfordrande valspråk, kommenterade sonsonen en gång. Fadern, professor Erik Fahlbeck (i förvaltningsrätt och statsrätt med folkrätt), antog vid sin promotion i Uppsala 1925 devisen *Fluctuat nec mergitur* (det gungar men det går inte under). Sonen sade sig inte veta varför,

Niklas Selberg är verksam vid Juridiska fakulteten, Lunds universitet.
E-post: niklas.selberg@jur.lu.se

men antog att valet uttryckte oro snarare än trots inför seglatsen. Vid Reinhold Fahlbecks promotion hade seden med valspråk upphört, men han tyckte sig ha hört från skuggornas dal *Ne merge, tertie* (sjunk inte, tredje) – kommentaren avser tankegången att första generationen bygger upp, andra förvaltar, tredje förstör. Huruvida så skett får andra bedöma, sade Reinhold Fahlbeck. Långt ifrån, svarar vi när vi nu tar farväl av en legendarisk Lundaprofessor och en gigant i rättsvetenskapen.

Statsvetenskaplig tidskrift – som utges av Fahlbeckska stiftelsen – noterar att Reinhold Fahlbecks bortgång är slutpunkten på familjen Fahlbecks långvariga engagemang: Pontus Fahlbeck utgav från 1897 *Statsvetenskaplig tidskrift* tillsammans med andra vetenskapsmän och från 1899 själv. 1918 pensionerade han sig från tidskriften. Erik Fahlbeck var redaktör 1945–1964 och Reinhold Fahlbeck var under långa perioder tidskriftens revisor.

Reinhold Fahlbecks rättsvetenskap präglades av djärva och egensinniga angreppssätt och han tog ett stort utrymme i forskarsamtalet om rätten. Som person var han vänlig och tillbakadragen, men pennan var alltid vass. Att nyfiket utmana nedärvda föreställningar med oklanderlig akribi och detaljerade analyser var hans signum. Han var känd för sin raka och uppriktiga stil. Som kollega var han både en solitär och en varmt generös stöttepelare som visade ett djupt engagemang för yngre forskare. Tacksamheten är stor för allt Reinhold Fahlbeck gett – hans insatser kommer leva vidare under långa tider.